



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lainsäädännössä tapahtuu

MUTKU-päivät
29.3.2017 Tampere
ympäristöneuvos Anna-Maija Pajukallio,
ympäristöministeriö

PIMAt aluehallintouudistuksessa

- Hallituksen linjaus 5.4.2016: ELY-keskusten ympäristövalvonta- ja luonnonsuojelutehtävät kootaan maakunta- ja aluehallintouudistuksessa valtakunnalliseen virastoon, joka toimii alueellisissa yksiköissä tai toimipisteissä. Maakunnat hoitavat niille erikseen säädetyt alueiden käyttöä, rakentamisen ohjausta, kulttuuriympäristön hoitoa, vesivarojen käyttöä ja hoitoa sekä vesien- ja merenhoitoa koskevat tehtävät. Lisäksi maakunnat huolehtivat ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta.
- ELY-keskusten **pilaantuneita maa-alueita koskevat lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät siirretään perustettavalle valtion lupa- ja valvontavirastolle (työnimi Luova)**
 - Virastolla olisi MATTI- ja VAHTI –järjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvää asiantuntemusta. Kunnostuspäätösten ohella se vastaisi myös MARA- ja MASA-asetusten mukaisten ilmoitusten käsittelystä sekä omalta osaltaan valtakunnallisen tutkimus- ja kunnostusohjelman toimeenpanon edistämisestä (kohteiden kartoittaminen ja tiedon kokoaminen MATTIin, neuvottelut jne.)

PIMAt aluehallintouudistuksessa

- Myös valtion jätehuoltotöinä toteutettavien pilaantuneiden maa-alueiden kunnostustöiden toteutus ja koordinointi on ehdotettu siirrettäväksi valtion virastolle
 - Tavoitteena valtakunnallisesti yhtenäisen toimintamallin turvaaminen PIMA-strategian ja valtakunnallisen tutkimus- ja kunnostusohjelman mukaisesti
 - Läheinen yhteys PIMA-viranomaistehtäviin → synergiaedut
 - Virastolla tehtävien edellyttämä asiantuntemus
 - Tehtävään liittyvät talousarvion momenttien 35.10.22 ja 35.10.61 määrärahat osoitetaan Luovalle
- ELYt ja AVIt lakkaavat vuoden 2018 lopussa, maakunnat ja Luova aloittavat toimintansa 1.1.2019
- Luovaa koskeva lakipaketti lähtee lausunnolle maaliskuun lopussa (sis. Luova-lain ja asetuksen sekä niihin liittyvät substanssilakien muutokset mm. YSL, jätelaki...)
- Luovan toimeenpanohanke on aloittanut viraston perustamisen valmistelut

Muutoksia valvonnan maksullisuuteen

- Hallituksen esitys YSL:n ja jätelain muuttamisesta: tavoitteena vahvistaa kuntien ja valtion viranomaisten taloudellisia voimavaroja valvontatehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi.
- Esityksessä ehdotetaan maksujen perimistä eräistä jätelain ja YSL:n mukaisista valvontatoimenpiteistä sekä maksutulojen ohjaamista valvonnan tehostamiseen.
- Esityksessä ehdotetaan, että **ELY-keskukset voisivat periä maksun YSL 136.2 §:ssä tarkoitetun PIMAPO-ilmoituksen johdosta annetun päätöksen valvonnasta** (tarkastuskäynnit, raporttien tarkastaminen jne.)
- YSL 205 §:n perusteella maksuja voidaan nykyisin periä valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkastuksista, rikkomusten tai laiminlyöntien johdosta annettujen kieltojen ja määräysten noudattamisen valvonnasta sekä onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa tehtävistä tarkastuksista.
- HE on parhaillaan lausunnolla. Tarkoituksena on, että lakimuutokset tulisivat voimaan vuoden 2017 aikana.
- Lisäksi tehdään tarvittavat muutokset ELY-keskusten maksuasetukseen

PIMA-strategiaa jalkautetaan!

- Valtakunnallisen tutkimus- ja kunnostusohjelman toimeenpano
 - *Keskittäminen PIR-elyyn huhti -16*
 - JASKA/ÖSRA jatkavat omaa osuuttaan
 - Valtion jätehuoltotyöjärjestelmän uudistaminen - lainsäädäntöhanke
- Kokeiluhanke etenee
- Ohjauskeinojen kehittäminen
 - Valtioneuvoston PIRISTE-hanke
 - Hallitusohjelma: säädetään kierrätyskelpoiselle jätteelle kaatopaikkakielto vuodesta 2025 lähtien
- MASA-asetus
- *MATIn kehittämistyö (ml MASAt ja MARAt)*
- Tilaajaohje (SYKE raportteja 1/2016)
- Maaperakuntoon.fi

STRATEGIAN TAVOITTEET

1. Riskikohteet tunnistetaan, tutkitaan ja kunnostetaan järjestelmällisesti.
2. Alueidenkäyttö ja pilaantuneiden maa-alueiden riskinhallinta tukevat toisiaan kestävien kokonaisratkaisujen saavuttamiseksi.
3. Tietojärjestelmät tukevat suunnittelua ja päätöksentekoa käyttäjälähtöisesti.
4. Kunnostusmenetelmät ovat kustannustehokkaita, säästävät luonnonvaroja, minimoivat haitalliset ympäristövaikutukset ja edistävät kiertotaloutta.
5. Menettelytavat, toimijoiden työnjako sekä vastuut ja velvoitteet ovat selkeitä ja yhdenmukaisia.
6. Toiminta ja viestintä ovat avointa, läpinäkyvää ja vuorovaikutteista.

STRATEGIAN PÄÄMÄÄRÄ

Pilaantuneiden maa-alueiden riskit terveydelle ja ympäristölle on saatu hallintaan kestävällä tavalla vuoteen 2040 mennessä.



YM:n muistio orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon soveltamisesta 15.3.2017

- Tavoitteena on, että orgaanisen jätteen sijoittamisesta tavanomaisen jätteen kaatopaikalle pääosin luovutaan => tiukka linja
 - Käytännössä jäte on toimitettava esikäsittelyyn ennen kaatopaikalle sijoittamista tai kaatopaikan sijasta muihin käsittelylaitoksiin.
 - Kaatopaikalle hyväksytään vain poikkeustapauksissa sekalaista käsittelemätöntä jätettä.
 - Sekajätteen sijasta kaatopaikalle sijoitetaan jätteenkäsittelylaitoksissa syntyviä erilaisia käsittelyrejektejä, käsittelyn hylkyjätettä ja tuhkia, joita ei voida hyödyntää aineena tai energiana.
 - Tuetaan jätteiden kierrätystä, muuta hyödyntämistä ja uusien jätteenkäsittelymenetelmien kehittämistä.
 - Muistion tulkinnot ja kannanotot eivät ole oikeudellisesti sitovia
- ym.fi > [Ympäristö](#) > [Lainsäädäntö ja ohjeet](#) > [Jätelainsäädäntö](#) > [Ohjeet ja oppaat](#)

PIMA-poikkeus jatkossa tarkastelun alla

Nykyinen PIMA-poikkeus

- Tavanomaisen jätteen kaatopaikan pintarakenteen tiivistyskerroksen alla olevaan jätetäyttöön tai rakenteeseen hyväksytään vain sellaista tavanomaista jätettä, jonka orgaanisen aineksen pitoisuudesta johtuva orgaanisen hiilen kokonaismäärä (TOC) tai hehkutushäviö (LOI) on enintään 10 prosenttia.
- Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske pilaantunut maa-ainesjätettä tai pilaantunutta ruoppausjätettä, jos se sijoitetaan erillään muista jätteistä

Hallitusohjelma:

Säädetään kierrätyskelpoiselle jätteelle kaatopaikkakielto vuodesta 2025 lähtien

Käynnistymässä **selvitys** orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon vaikutuksista ja lisätarpeet (ml lainsäädäntö)

- pima-maat mukaan tarkasteluun

MARA-asetuksen uusiminen

- MARA eli eräiden jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa
- MASA eli eräiden maa-ainesjätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa
- MARA-asetuksen lausuntokierros 9.12.2016 asti
 - Lausuntokierroksen materiaali: www.ym.fi / Ajankohtaista / Lausuntopyynnöt ja lausuntoyhteenvedot (julkaistu 11.11.2016)
- Lausuntopalaute
 - 72 lausuntoa viranomaisilta, teollisuudelta, tutkimuslaitoksilta ja kansalaisjärjestöiltä, osa useamman tahon yhteisiä (esim. AVIt)
 - Osa kommenteista ristiriitaisia keskenään, osa hyvin kriittisiä erityisesti uutta ympäristökelpoisuuskriteeristöä kohtaan
- Asetusta viimeistellään lausuntopalautteen perusteella
- Toimitetaan ennakkonotifioitavaksi komissiolle huhtikuun alkupuolella (3 kk)
- Voimaan aikaisintaan elokuussa

Lausuntopalautteen ydinkohdat, joita pyritty ratkaisemaan

- Jätehierarkia paremmin huomioon
 - Soveltamisalan lakisääteisyysvaatimus rajaa ulos mm. viranomaisten perusparannus- ja kunnostushankkeet ,
 - Maarakentamiskohteiden tarkempi määrittely
 - Jätteen täytettävä myös tekniset vaatimukset (*vrt. rakennustuote*)
 - Kiinteistön omistajan asema turvattava paremmin, myös omistajavaihdoksissa
 - Avoin tiedonsaanti jätteen hyödyntämiskohteista viranomaisille ja muille yrityksille
 - Linjaus muun jätesäätelyn kanssa, mm. kaatopaikkasäännökset orgaanisen aineksen pitoisuusrajasta huomioitava
 - Haitta-aineiden raja-arvot toisaalta liian korkeita, toisaalta liian matalia
 - Viranomaisten välinen työnjako selkeämmäksi
- Vihreä = OK, Sininen = työn alla/mietinnässä

Haitta-aineiden raja-arvot, ympäristöhuolet

- **Laskentaa ja raja-arvoja tarkistettu**
 - Lasketut riskkiperusteiset arvot (RiPe-arvot) suurempia tierakenteissa ja stabiloiduissa (valli)rakenteissa
 - RiPe-arvot osin pienempiä läpäisevissä kenttä- ja vallirakenteissa sekä päällystetyissä kenttärakenteissa
 - RiPe-arvo $\neq$ raja-arvo
 - Päätösanalyysi / sidosryhmäkeskustelut huomioiden asetuksen tavoite
 - Jätemateriaaleja koskeva aineisto ja nykyiset MARA-arvot huomioitu
 - Tiputettu RoPe-arvosta (esim. nykyiseen MARA-arvoon), jos ei tarvetta korkeammalle arvolle (esim. ympäristölle hyvin haitalliset Cd ja Hg)
 - Nostettu RiPe-arvosta vastaamaan nykyistä MARA-arvoa, jos RiPe-arvo sitä pienempi eikä ongelmia vanhoilla arvoilla ole havaittu (erit. kenttärakenteet)
- **Ulosrajaus herkille alueille (asuinalueet, leikkipaikat, ravintokasvien viljelyalueet)**

MASA-asetus

- Valmisteltu yhdessä uudistettavan MARA-asetuksen kanssa
 - Sama taustatyö/-selvitys
- Myös sisältö/pykäläperusta suurelta osin sama kuin MARAssa
- Eroja mm:
 - Enemmän määritelmiä: pilaantumaton maa-aines, edustava pitoisuus, taustapitoisuus, stabiointi...
 - Pilaantumattomuuden osoittaminen
 - Pilaantumattomielle ei rajoituksia (alle pima-kynnysarvo tai alueellinen taustapitoisuus)
 - Enemmän soveltamiskohteita (täytöt ja stabiloidut kohteet)
 - Ympäristökelpoisuuden osoittaminen:
 - Pitoisuus- ja (MARA)liukoisuusarvoin
 - Stabiloiduille maa-aineksille omat arvot
 - Laadunhallinta: tutkimukset aina jäte-eräkohtaisesti
- HUOM! Myös PIMA-asetus sekä kynnys- ja ohjearvot tarkoitus päivittää
- MASA lausunnoille kesällä/syksyllä 2017...?
- Voimaan 2017 lopussa tai 2018 alussa...?

Jätteen luokittelu vaaralliseksi: perusta

- EU:n kemikaalisäädösten mukainen luokitus aineiden vaaraominaisuuksista
 - Erityisesti EU-asetus kemikaalien luokituksesta ja merkinnöistä, (EY) N:o 1272/2008 (CLP-asetus)
 - Mukautettu jätteille, jotka usein monien aineiden muodostamia seoksia
 - Jätteen vaaraominaisuuden kriteerit annettu HP1 – HP15
 - ympäristövaaralle HP14 puuttunut
- EU:n jäteluettelossa kolmenlaisia jätenimikkeitä
 - Jätenimikkeet, jotka luokitellaan aina vaarallisiksi = merkitty *
 - Jätenimikkeet, joilla rinnakkaisnimikkeet vaaralliselle jätteelle ja tavanomaiselle jätteelle
 - Jätenimikkeet, jotka luokitellaan aina tavanomaiseksi

HP 14: Komission ehdotus



- Laskentamenetelmä, joka mukautettu aineiden luokitus- ja merkintäasetuksesta (CLP)
 - **testien käyttö myös mahdollista**

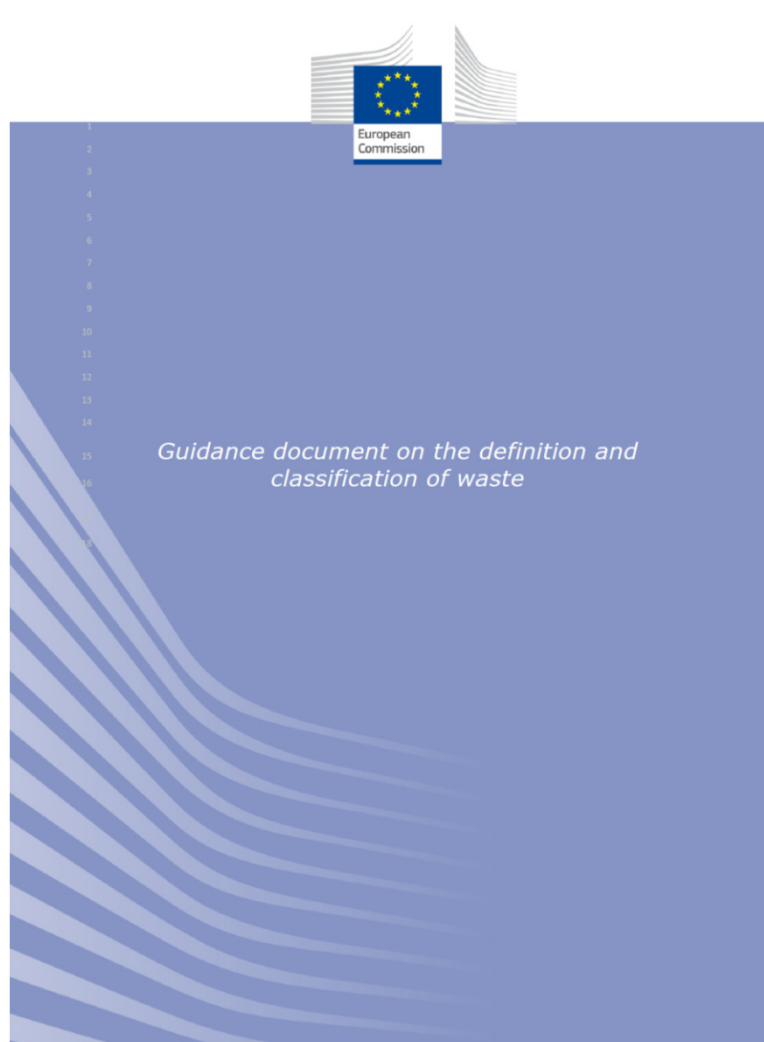
Vaaraluokka	Vaaralausekkeet	Laskukaava	Pitoisuusraja
Vaarallisuus otsonikerrokselle	H420: Ozone 1	-	≥ 0,1 %
Välitön myrkyllisyys vesieliöille	H400: Aquatic Acute 1	$\Sigma c (H400)$	≥ 25 %
Pitkäaikaiset haittavaikutukset vesieliöille	H410: Aquatic Chronic 1 H411: Aquatic Chronic 2 H412: Aquatic Chronic 3	$100 \times \Sigma c (H410) + 10 \times \Sigma c (H411) + \Sigma c (H412)$	≥ 25 %
Pitkäaikaiset haittavaikutukset vesieliöille	H410, H411, H412 (kuten yllä) H413: Aquatic Chronic 4	$\Sigma c (H410) + \Sigma c (H411) + \Sigma c (H412) + \Sigma c (H413)$	≥ 25 %

Raja-arvo (*pienempiä pitoisuuksia ei huomioida laskennassa*):

(H400) ja (H410): 0,1 %

(H411), (H412) ja (H413): 1 %

Ohjeistusta jätteiden luokitukseen



* Komission ohje on vielä luonnosvaiheessa



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!

Anna-maija.pajukallio@ym.fi